

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru No. 20349/08
Ali DÖNMEZ ve diğerleri / Türkiye

Başkan,

Guido Raimondi,

Yargıçlar,

Işıl Karakaş,

András Sajó,

Helen Keller,

Paul Lemmens,

Robert Spano,

Jon Fridrik Kjølbro,

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdürü* Stanley Naismith'in katılımıyla

17 Haziran 2014 tarihinde Daire olarak toplanan Avrupa İnsan Hakları

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2014. Bu gayriresmi çeviri, Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü İnsan Hakları Daire Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme'yi bağlamamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü İnsan Hakları Daire Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

Mahkemesi (İkinci Bölümü), gerçekleştirilen müzakerelerin ardından 14 Nisan 2008 tarihinde yapılan başvuruyu ve davalı Hükümet'in görüşleri ile başvuranlar tarafından cevaben sunulan görüşleri göz önünde bulundurarak aşağıdaki kararı vermiştir:

OLAYLAR

1. Başvuranların isimleri ekli listede yer almaktadır. Başvuranlar, Mahkeme'de H. Aygün tarafından temsil edilmiştir. Türk Hükümeti ("Hükümet") ise kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

A. Davanın Koşulları

2. Başvuranlar, 26 Mart 2006 tarihinde hayatını kaybeden Serdar Dönmez' in babası, annesi ile erkek ve kız kardeşleridir. Tunceli'de ikamet etmektedirler.

3. Serdar Dönmez, 27 yaşındayken, 26 Mart 2006 tarihinde, ailesi ve arkadaşlarıyla birlikte, Tunceli'ye bağlı Sarıtaş köyünde, Venk köprüsü yakınlarında pikniğe gitmiştir. Piknik sırasında, yabani yemlik bitkisi toplamak için, H.B. ile birlikte patika yola gitmiş; anti-personel mayına basması sonucu olay yerinde hayatını kaybetmiştir.

4. Patlama yerine üç kilometre uzaklıkta bulunan görevli jandarmalar olay yerine gitmiştir. Jandarmalarca, tutanak düzenlenmiş; olay yeri krokisi çizilmiş ve fotoğraf çekilmiştir.

5. Aynı gün düzenlenen otopsi raporunda, ölüm nedeni, patlamanın sebep olduğu beyin travması olarak belirtilmiştir.

6. Tunceli Cumhuriyet savcısı, H.B.'nin ve Serdar Dönmez' in ailesinden üç kişinin ifadesini almıştır. Cumhuriyet savcısı aynı zamanda Tunceli Jandarma Komutanı G.K.'nin da ifadesini almıştır. G.K., patlayıcı maddenin, askerler tarafından sıklıkla kullanılan yola muhtemelen teröristlerce yerleştirilen bir anti-personel mayın olduğunu bildirmiştir.

Ayrıca, bu dönemde civar köylere giden üst düzey görevliler tarafından kullanılan söz konusu yoldaki güvenliği sağlamak amacıyla jandarmalarca köprüde yapılan düzenli gözetimler ile ilgili bilgi vermiştir. Bununla birlikte, ilkbahar aylarında, teröristlerin de nehirden geçmek için bu köprüyü kullandıklarını ifade etmiştir. G.K.'nın beyanlarına göre, teröristler güvenlik tedbirleri uygulandığını biliyorlardı ve bahse konu yere patlayıcıyı kasten koymuşlardı.

7. Bölge balistik laboratuvarı 4 Mayıs 2006 tarihinde, patlayıcının silah fabrikasında üretilen klasik bir anti-personel mayın olmayıp, el yapımı olduğunu ve elektrik bataryalı basit bir mekanizması ve güçlü bir öldürme kapasitesi olduğunu gösterir rapor düzenlemiştir.

8. Başvuranlar 22 Mayıs 2006 tarihinde, 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılansısı Hakkında Kanuna dayanarak, Tunceli Tazminat Komisyonu nezdinde maddi ve manevi zararlarının tazmin edilmesi talebinde bulunmuşlardır.

9. Tunceli Savcılığı 25 Mayıs 2006 tarihinde aldığı kararda, şu hususlara değinmiştir:

“Mayın patlaması, Sarıtaş Jandarma Karakoluna üç kilometre mesafede, bölgedeki yolların güvenliğinden sorumlu askeri birliklerin bulunduğu bir patika yolda gerçekleşmiştir. Patlamanın meydana geldiği dönemde, üst düzey görevlilerin sıkça ziyarette bulunmaları nedeniyle, bahse konu patika yoldaki güvenliği sağlamak amacıyla önemli tedbirler alınmıştır. Anti-personel mayın muhtemelen bu dönemde kasten yerleştirilmiştir.”

Savcılık, PKK/KONGRA-GEL terör örgütü üyelerini şüpheli olarak göstermiş ve ceza soruşturması açılması amacıyla dosyayı, Malatya Ağır Ceza Mahkemesi nezdinde yetkili savcılığa iletmiştir. Ceza yargılaması halen bu mahkemede derdesttir.

10. Başvuranlar 22 Şubat 2008 tarihinde Tazminat Komisyonu'nun önerisini kabul etmiş ve maddi zararlarının karşılandığını kabul ettiklerine

dair dostane çözüm imzalamışlardır. Başvuranlara 17.320,10 Türk lirası (TRY) (9.747 avroya (EUR) tekabül etmekte) ödenmiştir.

B. İlgili İç Hukuk ve Uygulaması

11. 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılansısı Hakkında Kanun 27 Temmuz 2004 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Mahkeme, söz konusu mevzuatı *Elif Akbayır ve diğerleri/Türkiye* ((kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 30415/08, §§ 9-25, 28 Haziran 2011) kararında ayrıntılı olarak incelediğini hatırlatmaktadır.

12. Bununla birlikte, Anayasa'nın 125. maddesinin 1. ve 7. fıkraları şu şekildedir:

“ İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır.

(...)

İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür.”

13. Hükümet, örnek teşkil etmesi amacıyla, müştekilerin, anayasal objektif sorumluluk ve sosyal risk ilkesi gereğince tazminat aldıkları Danıştay kararlarını dosyaya koymuştur. Söz konusu kararlardan birinde, askeri lojmanın duvarına konulan ve patlama sonucu bir çocuğun yaralanmasına neden olan el yapımı bombayla ilgili 16 Kasım 1995 tarihli kararda, Danıştay şu hususa işaret etmiştir:

“Belli bir hedefi amaçlamayan ve İdare tarafından önlenemeyen terör eylemleri ile ilgili olarak, özel ve olağan dışı zararlar, sosyal risk ilkesine dayanarak, eksiksiz olarak toplum tarafından tazmini gerekmektedir. (...) İdare'nin, öğretide ve içtihatlarda, bir takım zararları nedensellik bağı aramadan tazmin etmesi kabul edilmektedir. Sosyal risk olarak adlandırılan bu husus, kolektif sorumluluk kavramının temelinde yer almaktadır. Genel bir ifade ile “terör eylemleri” olarak nitelendirilen olaylar, Devlet'e yönelik olup, Anayasal devlet düzenini yıkmayı amaçlamakta ve bilhassa bu tür olaylar nedeniyle mağdur olan kişileri amaçlamamaktadır. Bu suç eylemlerinin mevcudiyeti nedeniyle, bunlara dâhil olmayan kişilerin tutumları nedeniyle değil de ülkeyi karıştıran sosyal sıkıntılardan kaynaklanan zararlara maruz kalmaktadırlar. Başka bir ifadeyle, söz konusu kişiler, kamu hayatına ait olmaları nedeniyle zarara maruz kalmaktadırlar. Söz konusu zararlar, bunları önleyemeyen İdare'nin hatası nedeniyle nedensellik bağı aranmaksızın ve özel ve olağandışı yönleri nedeniyle toplumun tamamı tarafından bu

zararlara katlanılmalıdır. Dolayısıyla, mağdurların zararları, sosyal risk ilkesine dayanarak tazmin edilmelidir. Böylelikle, bu faaliyetlerin neden olduğu zararların, hukuk Devletinde halkın tamamı tarafından paylaşılması uygundur (...).”

14. Ayrıca, idare mahkemeleri ve Danıştay’ın içtihadı aşağıdaki tespitlere imkân vermektedir.

a) Teröristler tarafından karayoluna yerleştirilen ve müştekinin kamyonunda maddi hasara neden olan anti-personel mayının patlamasına ilişkin 4 Ekim 1996 tarihli Danıştay kararı

Danıştay söz konusu kararda, sosyal risk kavramını ve İdarenin sorumluluğunu yeniden tanımlamıştır. Danıştay, doğrudan Devlet’in ve anayasal düzenin yıkılmasını amaçlayan terör eylemleri bağlamında zarar görenlerin, suç eylemi ile terör eylemleriyle mücadelesinde başarısız olması nedeniyle sorumlu olan İdare arasında nedensellik bağı aranmaksızın zararlarının tazmin edilmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

b) Tanksavar mermisinin patlamasına ilişkin 8 Ekim 1996 tarihli Danıştay kararı

Dava, başvuranın tarlasında, hasat sırasında saman balyaları arasında bulunan patlayıcının patlaması sonucu başvuranın küçük çocuklarının hayatlarını kaybetmesiyle ilgilidir. Patlama, ilgilinin çocuklarının, arkadaşlarına, tarladan getirdikleri ve evde sakladıkları mühimmatı gösterdikleri sırada meydana gelmiştir. Kararda, Askeri İdarenin ve müteveffaların, İdarenin sorumluluğundaki patlayıcıların toplanmasındaki ihmalkârlık nedeniyle eşit oranda sorumlu oldukları tespit edilmiştir. Danıştay, İdarenin objektif sorumluluğuna dayanarak, mağdurların yakınlarına tazminat ödenmesini onaylamıştır.

c) Anti-personel mayının patlamasına ilişkin 25 Şubat 2003 tarihli Danıştay kararı

Dava, askeri kuvvetler tarafından döşenen anti-personel mayına basması neticesinde sakat kalan bir küçüğün tazminat talebiyle ilgilidir. Danıştay,

kamu otoritesinin uygulanmasında kusur teşkil eden delillerin bulunmamasına rağmen, anayasal objektif sorumluluk ilkesi uyarınca, suçlanan idare doğrudan sorumlu tutulmasa da, ulusal güvenliğe dair kamu otoritesinin uygulanması nedeniyle üçüncü şahıslarca maruz kalınan zararların tazmin edilmesi gerektiğine dair ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır.

d) Askeri arazide köylüler tarafından bulunan el bombasının patlamasına ilişkin 18 Eylül 2007 tarihli Danıştay kararı

Söz konusu davada, Danıştay aşağıdaki açıklamalarda bulunmuştur:

“Somut olayda, insanların sürekli kullanımında ve yerleşim yerlerine yakın bulunan bir alanda patlamamış el bombasının bulunmasında, davalı idarenin güvenlik hizmetinin yeterince iyi yürütülmemesi nedeniyle hizmet kusuru bulunmaktadır. (...)”

e) Erzurum İdare Mahkemesi’nin 5 Haziran 2001 tarihli kararı

Dava, mağdurların patlamamış bir havan topu mermisini kendi meskenlerinde ısıttıkları sırada patlamasıyla ilgilidir. Mahkeme, yetkililerin tehlikeli bir patlayıcı maddeyi, arazi tel örgüyle çevrili olsa dahi, insanların ve bilhassa çocukların girdikleri tatbikat alanında bırakmaları hususunun, kamu otoritelerinin, başkasının yaşamını korumak için gerekli tedbirleri almadıklarını gösterdiğinin altını çizmiştir. Mahkeme, çocukları konusunda anne babalara düşen gözetim görevini ve ebeveyn sorumluluğunu dikkate alarak başvuranlara tazminat ödenmesine karar vermiştir.

15. Öte yandan, 18 Eylül 1997 tarihinde imzalanan, Anti-Personel Mayınların Kullanımının, Depolanmasının, Üretiminin ve Devredilmesinin Yasaklanması ve Bunların İmhası ile İlgili Ottawa Sözleşmesi’nin 1. maddesi, Taraf Devletlerin her birinden, anti-personel mayın kullanmamanın yanı sıra tüm anti-personel mayınları imha etmeyi ya da ulusal makamı tarafından onaylanmasının akabinde Sözleşme’nin yürürlüğe girmesinden sonraki on yıl içinde bunların imha edilmesini sağlamayı taahhüt etmelerini gerektirmektedir.

İşbu Sözleşme'nin 5. maddesi, Taraf Devletleri, yetkisi ya da denetimi altında bulunan mayınlı alanlardaki bütün anti-personel mayınları Sözleşme'nin söz konusu Taraf Devlet için yürürlüğe girmesinden sonraki on yıl içinde imha etmekle yükümlü kılmaktadır. Ayrıca, Taraf Devletlerden her biri, anti-personel mayın “bulunduğu bilinen ya da döşenmiş bulunduğundan kuşkuylanılan” yetkisi ya da denetimi altındaki bütün alanları belirlemek için gayret göstermelidir. Mayınlı alanlar, bu alanlarda bulunan bütün mayınlar imha edilinceye kadar sivillerin bu alanların dışında tutulmalarını temin etmek için, işaretlenmeli, gözetim altında tutulmalı ve çitlerle ya da başka yöntemlerle korunmalıdır.

Türkiye'nin 28 Mart 2003 tarihinden beri taraf olduğu Ottawa Sözleşmesi 1 Mart 2004 tarihinde Türkiye'de yürürlüğe girmiştir.

16. Bununla beraber, genel tedbirler kapsamında, Bakanlar Komitesi, *Paşa ve Erkan Erol/Türkiye* (No. 51358/99, 12 Aralık 2006) kararının kabul edilmesinden itibaren arazilerin anti-personel mayınlardan temizlenmesini takip etmiş ve 2014 yılında, temizlenen ve imha edilen anti-personel mayın sayısı ile temizleme işlemi sona erinceye kadar bu bölgelerin çevresinde alınan güvenlik tedbirleri hususunda düzenli olarak bilgi edinmiştir (1028. toplantı sırasında kabul edilen Tavsiye Kararı, 3-5 Haziran 2008).

ŞİKÂyetLER

17. Başvuranlar, Sözleşme'nin 6. maddesini ileri sürerek, 5233 sayılı Kanunla öngörülen tazmin usulünde, tazminat mevzuatında manevi zararlar haricinde yalnızca maddi zararların tazmin edilmesi öngörüldüğünden, şikâyetlerinin adil biçimde incelenmediğinden yakınmaktadırlar. Başvuranlar aynı zamanda, söz konusu mevzuatın, manevi zararları kapsamaması nedeniyle, Sözleşme'nin 13. maddesinde öngörülen etkin hukuk yolu olarak kabul edilemeyeceği kanısındadırlar.

18. Başvuranlar yine Sözleşme'nin 13. maddesini ileri sürerek, yakınlarının, bölgedeki mayınları temizlemek amacıyla gerekli tüm tedbirleri almayan Devlet'in kusuru nedeniyle hayatını kaybettiğinden şikâyet etmektedirler.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

19. Başvuranlar, Sözleşme'nin 6. ve 13. maddelerini ileri sürerek, yakınlarının ölümünün, Devlet'in, yakınlarının ölümüne mal olan olayın meydana geldiği bölgenin mayınlardan temizlenmesi amacıyla gerekli tüm tedbirleri alma konusundaki kusuru nedeniyle meydana geldiğini iddia etmektedirler. Başvuranlar aynı zamanda, 5233 sayılı Kanun bağlamında aldıkları tazminat miktarına da itiraz etmektedirler.

20. Davaya ilişkin olay ve olguların hukuki değerlendirmesini yapma yetkisine sahip olan Mahkeme, tarafların bunlara atfettiklerine bağlı değildir. Mahkeme, hâkim hukuku kendiliğinden uygular (*jura novit curia*) ilkesi gereğince, birden fazla şikâyeti, tarafların ileri sürmediği maddeler ya da fıkralar açısından re'sen incelemiştir. Bir şikâyet, ileri sürülen basit hukukî araç ya da argümanlarla değil, dile getirilen olay ve olgular çerçevesinde belirginleşir (bk. *mutatis mutandis*, *Guerra ve diğerleri/İtalya*, 19 Şubat 1998, § 44; *Karar ve Hüküm Derlemesi* 1998-I; *Berktaş/Türkiye*, No. 22493/93, § 167, 1 Mart 2001). Dolayısıyla, Mahkeme, bu şikâyetlerin tamamını Sözleşme'nin 2. maddesi açısından incelemeye karar vermektedir. Söz konusu maddenin ilgili bölümleri şu şekildedir:

“1. Herkesin yaşam hakkı yasayla korunur. Yasanın ölüm cezası ile cezalandırdığı bir suçtan dolayı hakkında mahkemece hükmedilen bu cezanın infaz edilmesi dışında, hiç kimsenin yaşamına kasten son verilemez.

(...)”

21. Hükümet, üç alanda kabul edilemezlik itirazında bulunmaktadır. Hükümet, başvuruları öncelikle, 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılansması Hakkında Kanun gereğince kendilerine ödenen tazminat miktarının yetersiz olmasından şikâyet etmeleri nedeniyle Tazminat Komisyonu kararına karşı itirazda bulunmamakla suçlamaktadır.

22. Hükümet ayrıca, başvuranların dostane çözüme vardıklarını ve ifade edilen zarardan ötürü tazminat almaları nedeniyle mağdur olduklarını iddia edemeyecekleri kanısındadır.

23. Bununla beraber, Hükümet, başvuranların Mahkeme önünde talep ettikleri manevi ve maddi zararlarının tazmin edilmesi amacıyla hukuki ve idari hukuk yollarına başvurmaları gerektiği kanısındadır. Hükümet, tazminatların, Anayasanın 125. maddesi ile 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 13. maddesi gereğince, sosyal riske dayanarak mağdur olan kişilere ödenebileceğini ileri sürmektedir. Hükümet, söz konusu hukuk yolunun etkinliğini göstermek amacıyla, müştekilerin anti-personel mayın ya da başka mühimmatların patlaması neticesinde tazminat aldıkları Danıştay'ın emsal kararlarını sunmaktadır.

24. Mahkeme, aşağıda belirtilen nedenlerden ötürü şikâyetler her halükarda kabul edilemez olduğundan, söz konusu itirazları incelemenin gerekli olmadığı kanısındadır.

25. Başvuranlar şikâyetlerini yinelemekte ve Devlet'i yakınlarının yaşamını korumak için gerekli tedbirleri almamakla suçlamaktadır.

26. Mahkeme, tarafların söz konusu patlamanın asıl nedenini tartışmadıklarını ve esasen başvuruların, yetkilileri mayınları temizlememeleri nedeniyle arazinin güvenliğini sağlamamakla suçladıklarını tespit etmektedir.

27. Mahkeme, yetkililerin, Sözleşme bakımından yaşama yönelik mevcut olduğu varsayılan tüm tehditlerin gerçekleşmesini önleyici, somut tedbirler almaya zorlanamayacağı gerekçesiyle, bu bağlamda, bireyi korumak amacıyla uygulamaya ilişkin önleyici tedbir alma yönündeki

pozitif yükümlülüğün, yetkililere tahammül edilmez ya da aşırı bir yük yüklemeyecek şekilde yorumlanması gerektiğini hatırlatmaktadır (bk. *mutatis mutandis*, *Tanrıbilir/Türkiye*, No. 21422/93, § 71, 16 Kasım 2000).

28. Somut olayda Mahkeme, 4 Mayıs 2006 tarihli balistik raporla, başvuranların yakınlarının, şüphesiz askerler tarafından sıkça kullanılan yola yerleştirilen el yapımı mayının patlaması sonucu hayatını kaybettiğinin tespit edildiğini gözlemlemektedir. Olay, genellikle terör eylemlerine maruz kalan bir bölgede meydana gelmiştir.

29. Dosyada yer alan belgelerden ve savcılık kararından, anti-personel mayının köylüler kadar birliklerine giden askerler tarafından da sıkça kullanılan bir geçiş yolunda bulunduğu ve askeri bölge ya da yetkililerce mayın döşenmiş bir bölgenin söz konusu olmadığı sonucuna varılmaktadır. Mahkeme, ulusal makamlar tarafından, köylüleri söz konusu kamu arazisinde niteliği bilinmeyen patlayıcılar bulunma riski olduğu hususunda uyarılarını beklemenin makul olmadığı kanısındadır.

30. Mahkeme, başvuranların, mayınların temizlenmemesi nedeniyle Devlet'i suçlamalarıyla ilgili olarak öncelikle Türkiye'nin Ottawa Sözleşmesi'ni imzaladığını ve bu bağlamda kendisine yüklenen yükümlülükler arasında, mayınlı bölgeler ile mayın döşendiğinden kuşku edilen bölgeleri mayından temizleme yükümlülüğü bulunduğunu da kaydetmektedir. Söz konusu Sözleşme'nin gereklerini yerine getirmesi için Türkiye'ye 1 Mart 2014 tarihine kadar süre verilmiştir.

31. Mahkeme bu hususta, patlamanın yaşandığı yerin yetkililerce mayın döşenmiş askeri bir bölge olmadığını ve olabilecek bir yer de olmadığını; zira buranın kamuya ait bir yol olduğunu kaydetmektedir. Dolayısıyla, yetkililerden bölgedeki askerlerin kullandığı tüm karayollarını ve/veya yolları gözetim altında tutulmasının talep edilmesinde aşırı yük söz konusudur.

32. Dolayısıyla, Mahkeme, söz konusu olay, her ne kadar üzüntü verici olsa da, Devlet'e sorumluluk yüklediği sonucuna varmaktadır.

33. Mahkeme ayrıca, yaşam hakkının korunması yükümlülüğünün, bir kişi şüpheli koşullar altında hayatını kaybettiğinde resmi bir soruşturmanın başlatılmasını zorunlu kıldığını hatırlatmaktadır (*Šilih/Slovenya* [BD], No. 71463/01, § 157, 9 Nisan 2009 ve *mutatis mutandis*, *Yotova/Bulgaristan*, No. 43606/04, § 68, 23 Ekim 2012). Böyle bir soruşturmanın asıl amacı, bu hakkın güvence altına alındığı ulusal yasaların etkin bir şekilde uygulanmasını sağlamaktır. Bu amaçların gerçekleştirilmesine imkân tanınması için izlenen özel koşullar ne olursa olsun, mağdur yakınlarının girişimi olmasa dahi, yetkililer dikkatlerine sunulan sorunu re'sen incelemek durumundadır (*Dobriyeva ve diğerleri/Rusya*, No. 18407/10, § 70, 19 Aralık 2013).

34. Cinayet ile ilgili yürütülen bir soruşturmanın etkili sayılabilmesi sorumluların kimliklerinin tespit edilmesine ve gerekirse cezalandırılmasına bağlıdır. Bu noktada, izlenen yöntemlerin sonucu değil, bunlara hangi yollarla ulaşıldığı önemlidir. Yetkililer, olaya ilişkin delillerin toplanabilmesi için, kendilerinin makul olarak erişebilecekleri tedbirleri almakla yükümlüdürler (*Yaşaroğlu/Türkiye*, No. 45900/99, §§ 57 ve 60, 20 Haziran 2006).

35. Mahkeme, ayrıca, soruşturmada asgari etkinlik kriterini karşılayan incelemenin niteliği ve derecesinin somut olayın koşullarına bağlı olduğunu kaydetmektedir. Bu koşullar, ilgili bütün olay ve olguların tümü temelinde ve soruşturma çalışmalarının uygulamaya ilişkin gerçeklikleri göz önünde bulundurularak değerlendirilir. Olayların çeşitliliğini, yalnızca soruşturmaya ilişkin işlemler listesine veya diğer basit kriterler düzeyine indirgemek mümkün değildir (bk. diğerleri arasından, *Fatma Kaçar/Türkiye*, No. 35838/97, § 74, 15 Temmuz 2005, aynı zamanda bk. *mutatis mutandis*, *Velikova/Bulgaristan*, No. 41488/98, § 80, AİHM 2000-VI, *Stern/Fransa* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 70820/01, 11 Ekim 2005 ve *Erdal/Türkiye* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 53248/09, § 29, 9 Temmuz 2013).

36. Mahkeme, somut olayda, yetkililerin –jandarmaların ve akabinde savcının- olay günü derhal olay yerine intikal ettiklerini kaydetmektedir. Olayın meydana geldiği koşulların değerlendirilmesi amacıyla olay yeri krokisi çizilmiş ve olay yeri tutanağı hazırlanmış; bomba parçaları toplanmış; ifadeler alınmış ve Serdar Dönmez’in kesin ölüm nedeninin belirlenmesi amacıyla otopsi yapılmış ve son olarak ölüm nedeninin belirlenmesi amacıyla patlayıcının balistik incelemeleri yapılmıştır.

37. Dolayısıyla, yetkililer davayı aydınlatmak amacıyla gerekli tüm tedbirleri almışlardır.

38. Mahkeme, bununla birlikte soruşturmanın hazırlık aşamasının ötesinde araştırılmadığını gözlemlemektedir. Aynı zamanda, yetkililerin, söz konusu eylemi, niteliği göz önüne alındığında, terör örgütüne attettiklerini ve savcılığın söz konusu örgüt üyelerini amaçlayan bir ceza soruşturması açılmasını talep ettiklerini ve söz konusu soruşturmanın halen yerel mahkemeler önünde derdest olduğunu kaydetmektedir (yukarıdaki 9. paragraf).

39. Kısacası, Mahkeme, katil zanlısı ya da zanlıların kimliklerinin tespit edilememesine rağmen, soruşturmanın etkinlikten yoksun olmadığını; başvuranların yakınlarının hayatını kaybettiği koşullar karşısında yetkili makamların pasif kalmadıklarını kaydetmektedir (bk. *mutatis mutandis*, *Sabuktekin/Türkiye*, No. 27243/95, §§ 99-104, AİHM 2002-II ve *Amaç ve Okkan/Türkiye*, No. 54179/00 ve 54176/00, § 59, 20 Kasım 2007).

40. Sonuç olarak şikâyet, açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle Sözleşme’nin 35. maddesinin 3. fıkrasının a) bendi ile 4. fıkrası uyarınca reddedilmelidir.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oybirliğiyle;

Başvurunun kabul edilemez olduğuna karar verir.

Stanley Naismith
Yazı İşleri Müdürü

Guido Raimondi
Başkan

EK

1. Ali DÖNMEZ
2. Fatma ÇALIŞKAN
3. Nare DAĞBAŞI
4. Ali Haydar DÖNMEZ
5. Barış DÖNMEZ
6. Hediye DÖNMEZ
7. Hıdır DÖNMEZ
8. Taylan DÖNMEZ
9. Birgül MOR